

השפעת הדרכה מקצועית מותאמת על רמת הידע וההתמודדות של מטופלים ומשפחותיהם עם אלרגיה למזון המרכז לרפואה יועצת - מנהלת נצרת - מחוז צפון

גב' חושאן אמאל, גב' פאטמה עפיפי, פרופ' מנחם רותם, דר' אג'באריה מוחמד,
דר' קרן מאיר שפריי, דר' יוסף עאוני, גב' פאטמה שגאוי.

רקע:

אלרגיה למזון הינה תגובה מהירה וחמורה של מערכת החיסון למזון מסוים. לתופעת אלרגיה למוצרי מזון יש השלכות רבות הן בריאותיות, רגישות, חברתיות, וכלכליות. טיפול במטופל עם אלרגיה למזון חשוב ודורש התערבות רחבה ושיתוף פעולה בין הסקטורים בשיתוף משפחת המטופל. מעבר לעובדה שקימת סכנת חיים משמעותית לאדם האלרגי וחשיפתו לאלרגן, אנשים עם אלרגיה למזון חווים גם ירידה משמעותית באיכות חייהם לאור כך נערך פרויקט זה להעלאת מודעות לגבי אלרגיה למזון ובנית תוכנית הדרכה יעילה מותאמת שמתבססת על השוני בין המטופלים והמכשולים שמונעים מהם לנהל הטיפול באופן אפקטיבי.

מטרות:

1. לבחון את רמת הידע והמודעות של מטופלים ובני משפחותיהם לגבי אלרגיה למזון.
2. להעריך את השפעת ההדרכה הסיעודית על התמודדותם של המטופלים עם אלרגיה למזון ומידת איכות חייהם.
3. לזהות פערים בידע ומודעות המצריכים התערבות מתאימה, כלים ואמצעי הדרכה שנתפסים כיעילים ביותר בעיני המטופלים ומשפחותיהם.
4. להעריך את הקשר בין קבלת הדרכה מסודרת לבין מידת ההקפדה על מניעת חשיפה למזון אלרגני.
5. לבדוק את השפעת ההדרכה על תחושת הבטחון העצמי של המטופל ומשפחתו בטיפול באירועים אלרגיים.

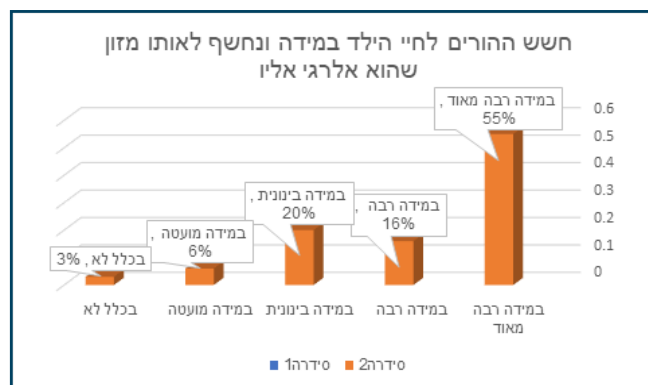
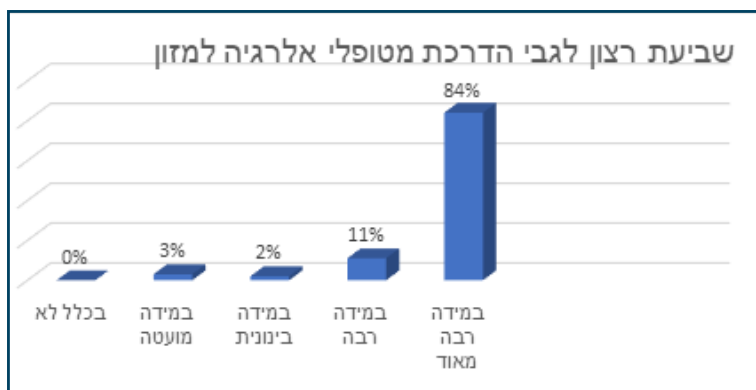
שיטות:

הפרויקט נערך ע"י שאלון אנונימי שמיועד למטופלים הסובלים מאלרגיה למזון ובני משפחותיהם מטרתו לאסוף מידע על רמת הידע, התמודדות וכן תרומת ההדרכה הסיעודית שניתנה להם בנושא זה בהרבה אספקטים.

ממצאים:

מרבית המשתתפים דיווחו שקיבלו הדרכה בנושא אלרגיה למזון במסגרת ביקוריהם ביחידה, ההדרכה נתפסת בעיניהם כיעילה ומועילה במיוחד בהבנת גורמי סיכון, זיהוי תסמינים לתגובה אלרגיה ומתן טיפול בהתאם כולל שימוש באפיפין. למרות זאת יש אחוז מסוים מההורים שדיווחו על הרגשת חוסר בטחון עצמי להתמודד עם תגובה אלרגית וטיפול בזמן אמת שפוגע באיכות חייהם.

לצד זה עלו צרכים להתאמה אישית ומעמיקה יותר של תהליך ההדרכה בהתאם לגיל הילד, סוג האלרגיה, רמת ידע של ההורים או המלווים והסביבה ששוהה בה הילד האלרגי במשך היום. הטעויות החמורות ביותר התרחשו כאשר הילד האלרגי לא היה בהשגחת ההורים למשל בזמן הסעת הילד למסגרת חינוכית, החלטה עצמית להורה לבדוק אם עדיין קיימת האלרגיה ע"י טעימה לאותו אלרגן ויש עוד הרבה דוגמאות.

מסקנות והמלצות:

טיפול יעילות ההדרכה והתאמתה יתרום לשיפור רב כולל הפחתת התקפי אלרגיה שעלולים להביא לסכנת חיים, הפחתת עלויות אשפוז וניצול משאבים מיותר שמעמיס על מערכת הבריאות ובנוסף מפחית העומס הנפשי שחווים אותם משפחות ע"י העלאת ביטחון עצמי למתן טיפול בעת הצורך.

- הכשרת צוות החינוך לתוכנית מותאמת לאורך שנת הלימוד בדגש ניהול טיפול אלרגיה למזון.
- שימוש בדף הדרכה עדכני ומותאם לכל מטופל ומשפחתו בכל ביקור בדגש על התייחסות לקשיים שעלו לאותה משפחה.
- המלצה לתת הדרכה לסיעות על ידי צוות אלרגיה מיומן לפני תחילת שנת לימוד שתכלול הדרכה לשימוש באפפן + עזרה ראשונה.
- יעוץ פסיכולוגי שנתי לכל מטופל ומשפחתו עקב ממצאים שבלטו בפרויקט שמעידים על חששות ודאגות של המשפחה בהקשר הזה שמפשיעה על איכות חייהם.
- הקמת קוו תמיכה במוקד שירותי בריאות כללית שייתן מענה בעת צורך, כמו רופא / אחות אלרגיה אונליין 7/24
- הצעה לצמיד חכם דיגיטלי שמבהיר סוג אלרגיה שיש למטופל ומצפצף בעת התקף אלרגי לפי סימנים חיוניים.
- ליווי סיעת במסגרת חינוכית לפחות עד גיל 12 במקום ההמלצה של משרד הבריאות שזה עד גיל 8.
- לשים דגש על עניין ההדרכה לשימוש באפפן בכל ביקור, ולהדגים ע"י מטופל/ משפחתו, ולזהות סמניה התקף שמצריכים שימוש באפפן.